

LOUISIANA UNDERVISNING

**Introduktion til
samtidskunst på
Louisiana**

Fra 25.05.2012

LOUISIANA UNDERVISNING

**Introduktion til
samtidskunst på Louisiana**
Fra 25.05.2012

Introduktion til samtidskunst på Louisiana

Michel Majerus,
Untitled, 2000

Louisianas lærerpakke i samtidskunst består af:

En lærervejledning, som indeholder:

- Introduktion til emnet samtidskunst og nye værker på Louisiana
- Ideer til inddragelse af samtidskunst i undervisningen
- Forslag til litteratur og links

En powerpoint-præsentation, som indeholder:

- Samtidskunst fra Louisianas samling

Lærerpakken suppleres med:

Kunstnerkartoteket:

Her kan du finde introducerende tekster om værker og kunstnere, der er lige til at inddrage i din undervisning. Kunstnerkartoteket udvides løbende med nye værker fra Louisianas samling. Du kan altid kontakte os for at høre, hvad der er udstillet på museet lige nu! Find kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst.

"Samtidskunst og den kunstneriske proces". Et digitalt undervisningsmateriale, produceret i samarbejde med DR:

Her kan du finde uddybende materiale om ti udvalgte samtidskunstnere, samt se klip hvor kunstnerne fortæller om deres værker og deres arbejdsproces (kræver Uni-login) Find kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst.

Hvordan bruger jeg Louisianas lærerpakke?

Lærerpakken henvender sig til alle undervisere, der vil introducere deres elever til samtidskunst. Det kan anvendes i folkeskole, gymnasiet, HF, seminariet eller andre steder. Ideen er at give dig som underviser et godt afsæt til at gå på opdagelse i den nyeste kunst og sammen med dine elever at arbejde med nogle af vores tids mest markante kunstnere og deres værker.

Velkommen til Louisiana Undervisning!

Praktiske oplysninger

Bestil et 1 times undervisningsforløb på til. 49 19 07 19 tirsdag til fredag ml kl. 9-14.

Pris: kr. 350. Læs mere på www.louisiana.dk/undervisning

Ved et besøg på egen hånd skal jeres ankomst anmeldes i forvejen. Det er muligt at booke borde til at spise jeres medbragte mad. Når du bestiller undervisning på Louisiana forventer vi, at du følger med klassen rundt i udstillingen sammen med museets kunstformidler. Undervisningen er dialogbaseret, hvilket gælder ifht. eleverne, men du er også meget velkommen til at deltage i diskussionerne.

Samtidskunstens mange ansigter

Samtidskunsten kan være mindst lige så svær at begribe som det nyeste indenfor fx teknologi, natur- eller samfundsvidenskab, men den kan også tilbyde nye erkendelser og give betragteren nye redskaber at forstå verden med i lige så høj grad, som de nævnte områder kan

Fra *Manual til Samtidskunst*, 2006

Et fotografi af en skoleklasse på museumsbesøg, en grøn altan, en ung kvinde, som hamrer løs på sin cykel, maleri i nye udgaver og et funkulende spejlrum med lysende prikker. Alle kunstværker, skabt i vores egen tid. Og kan kaldes samtidskunst. Værkerne peger i mange forskellige retninger, både når det gælder materialer og betydninger. Og hvert enkelt værk kan også åbne for mange modsatrettede betydninger. Noget, der kan få mange til at stå tilbage med en stor portion undren – eller måske ikke engang stoppe op, men bare gå videre. For hvad betyder det? Hvor skal vi starte?

Thomas Ruff, *Nachtphoto*, 1993

Klara Lidén, *Bodies of Society*, 2006

Samtidskunst stiller ofte flere spørgsmål, end den giver konkrete svar og kan dermed skabe et mentalt rum for refleksion. Om der, hvor vi befinder os lige nu. Som samfund, som gruppe, som individ. Og hvor vi er på vej hen. Samtidskunsten kan måske rykke lidt ved vores fordomme eller forventninger til hinanden og os selv. Den introducerer ofte en anden og anderledes indfaldsvinkel til områder, som vi ellers oplever gennem hverdagens nyhedsopdateringer på tv, aviser og nettet. Det kan være emner som identitet, køn, samfund og individ, stormagtspolitik og historieskrivning. Når den tyske fotograf Thomas Ruff benytter sig af et kamera, som kan "se" i mørke, bygger han videre på de fortællinger, hele verden fik transmitteret under Golfkrigen. Og når Klara Lidén tæsker løs på sin cykel med en jernstang, er det måske et opgør med bestemte normer og forventninger til kvinderollen i dag. Samtidskunsten kommenterer på aktuelle emner, vores egen samtid, som også kan række langt videre ind i det universelle. Den kan, hvis den er god, måske få os til at se verden med lidt andre øjne, end før vi mødtes - værket og os.

Samtidskunsten er relevant i forhold til undervisning på tværs af fagene. Inddrag samtidskunsten i billedkunst, dansk, filosofi, samfundsfag og historie. Brug den som en anden indfaldsvinkel til aktuelle temaer og problemstillinger. Tag fx fat i Simone Aaberg Kærns værk, *Sisters in the Sky*, 1997, eller Jesper Justs, *It will all end in tears*, 2006, til at perspektivere et forløb omkring identitet og kønsroller. Eller tag udgangspunkt i Superflex' *Flooded McDonalds*, 2008, til en diskussion om forbrugs- og miljøproblematikker i dag.

Wiki om Samtidskunst

Samtidskunsten kan for mange virke fremmed og uforståelig, men ved at følge hvordan kunstnerne arbejder og tænker, får du et bedre indblik i, hvorfor kunsten har fået det udtryk, den har...

Samtidskunst og den kunstneriske proces

Begrebet Samtidskunst bruges ofte til at betegne kunsten, som skabes lige nu eller af en aktuell generation. Der er dog forskellige opfattelser af, hvad det betyder. I museumssammenhæng taler man fx om kunst skabt inden for de seneste årtier, hvor kunsthaller, gallerier og andre institutioner rykker grænsen til de sidste 10-15 år. Hvad der er samtidskunst, forandrer sig hele tiden. Hvad der var samtidskunst i 1958, da Louisiana åbnede, er det ikke længere. Ligesom kunsten af i dag, ikke længere vil blive set på som samtidskunst om 30 år. Samtidskunstens sprog udvikler sig konstant og grænserne rykker sig hele tiden for, hvad samtidskunsten er, hvilke medier den benytter sig af, og hvilke emner der er aktuelle. Et er dog sikkert; kunst i dag er meget andet end maleri, skulptur og tegning.

Hvis man skal lade et enkelt aspekt karakterisere det 20. århundrede, må det blive friheden til at eksperimentere med ideer og alle medier. E. H. Gombrich

De nye kunstretninger

Ens samtid er pr. definition "tæt på", hvilket kan gøre den svær at begribe. Med det 20. århundredes krav om eksperimenterende og grænseoverskridende kunst, rummer samtidskunsten i dag et hav af forskellige udformninger, ideer og materialer.

- Maleri
- Tegning, grafik, collage
- Fotografi
- Videokunst
- Skulptur
- Installation
- Konceptkunst
- Interventionskunst, politisk kunst

Andy Warhol,
Marilyn Monroe, 1967

Michel Majerus, *Ohne Titel (studiowall)*, 1996-2002

Ovenstående blot en lille bid af den store samtidskunstscene anno 2012, hvor kunsten falder i mange kategorier. Forgreningen, som vi ser i dag, rækker både tilbage til 1960'erne, hvor kunsten allerede skyder i mange nye retninger, med stilretninger som minimalisme, popkunst, Fluxus, Land Art og Konceptkunst. Men de mange bevægelser kan også ses som en fortsættelse af avantgarden fra begyndelsen af det 20. århundrede med bl.a. dadaismens anti-kunstneriske ready-mades og collager og konstruktivismens interesse for objekt og rum. Som Hal Foster, forfatter til en ofte citeret bog om kunst i det 20. århundrede, *The Return of the Real*, 1996, skriver, er der kortere end man umiddelbart skulle tro fra Duchamp til Warhol og fra Picasso til Pollock. Og det samme kunne man tilføje fra Warhol og til samtidskunstnere som fx Michel Majerus. Hvor Andy Warhol brugte nye teknikker, som silketrykket, bruger Majerus silketryk og digitale prints. Begge lader sig inspirere af sin egen tids populærkultur; Andy Warhol af reklamer og billeder af 60'ernes kendisser, Majerus af bl.a. billeder fra 90'ernes tegneserier og computerspillets verden.

Neo-Avantgarden i 1960'erne bryder med de daværende gængse og velkendte genrer, som eksempelvis maleri og skulptur og lukker generelt også ned for kunstneren, som den, der føler og udtrykker sit indre (jvfr. Roland Barthes' skelsættende essay "Forfatterens Død", 1968). I stedet blandes genrerne, og værkerne bevæger sig ud af eksempelvis skulpturens lukkede form og interagerer i højere grad med rum og med beskuer. En udvikling, som ledsages af et opgør med kunst som salgsobjekt. Den amerikanske kunstkritiker Rosalind Krauss skriver i 1978 en

markant artikel med titlen "Sculpture in the Expanded Field" omkring denne udvikling (se litteraturlisten for henvisning til artikel).

Mange yngre kunstnere arbejder i dag på tværs af kategorierne, i det man kan kalde en tvær-medial praksis. Kunstnerne anvender forskellige medier, alt afhængig af den idé eller tanke, som de vil udtrykke eller de blander forskellige medier, fx Simone Aaberg Kærn som i sit arbejde med kvindelige piloter arbejder i et felt mellem maleri, installation og social intervention, når hun både maler de kvindelige piloter fra 2. verdenskrig og dernæst flyver tværs over USA for at besøge nogle af disse portrætterede kvinder.

Samtidskunst på Louisiana

Men i hvilken retning skulle Louisiana udvikle sig? Der var flere forjættende muligheder, blandt hvilke jeg var varmest optaget af, at vi skulle blive Københavns-området museum for moderne kunst med en international samling... Der måtte træffes en definitiv beslutning om at forlade den danske linje i indkøbene og at lægge hovedvægten på udenlandsk kunst i århundredets sidste halvdel - som ellers ville forblive udokumenteret i de danske samlinger

Knud W. Jensen i *Mit Louisiana-liv*

Jean Tinguely, *Skitse til verdens undergang*, 1961, i Louisianas park.
Fotograf: Jørn Freddie.

Louisiana åbnede som museum for moderne kunst i 1958. Museets grundlægger Knud W. Jensen fokuserede de første par år på dansk kunst fra 20-30'erne, men efter sit møde med den internationale samtidskunst på Documenta II-udstillingen i Kassel i 1959 lagde han vægten på international kunst. Nu indtog den nye kunst det nordsjællandske museum og vakte opsigt; for kunsten lignede ikke mere virkeligheden, den var uforudsigelig og vakte også skandale, fx da den franske kunstner Jean Tinguely i 1961 optrådte i parken med sin selvdestruktive skulptur *Skitse til verdens undergang*. Begivenheden kom på forsiden af Ekstra Bladet den efterfølgende dag, da en due uheldigvis omkom i eksplosionen (Fra *Mit Louisiana-liv* af Knud W. Jensen).

I dag kan man i Louisianas samling stadig opleve de værker der fra 60'erne og frem vakte opmærksomhed. Men i dag hedder samtidskunstnerne ikke Tinguely, Nam June Paik, Yves Klein og Jackson Pollock, men bl.a. Superflex, Elmgreen og Dragset, Simon Evans, Jesper Just, Olafur Eliasson og Shilpa Gupta.

På Louisiana møder man samtidskunsten på særudstillinger, fx udstillingsserien *Louisiana Contemporary*, som har eksisteret siden 2005 og viser etablerede danske og internationale samtidskunstnere. Nye toneangivende kunstnere som Walton Ford, Sophie Calle, Keith Tyson, Janet Cardiff, Tal R m.fl. har gæstet Louisiana de sidste år, og flere af de udstillede værker er efterfølgende erhvervet til museets faste samling.

Når Louisiana viser udstillinger med den nyeste erhvervede kunst, er en stor del af den også samtidskunst. På sommerens udstilling 2012, *Pink Caviar-Nyerhvervelser 2009-2011*, er størstedelen af værkerne lavet efter 1990. Når der indkøbes nye værker til Louisiana, er det altså i høj grad stadig med samtidskunsten for øje.

Vi søger at føje centrale værker til samlingen som både repræsenterer de væsentligste kunstnere i tiden og bidrager til den fortælling om stofskiftet mellem menneske og omverden, som præger så meget kunst i Louisianas samling

Poul Erik Tøjner, *Nyerhvervelser 2007-2008*

Samtidskunst og undervisning

Oplev kunsten!

I kraft af sin åbne karakter, lægger samtidskunsten op til en formidling, der vægter det dialogiske, eksperimenterende, reflekterende og diskuterende.

Netop fordi den tager udgangspunkt i vores samtid, i vores egen krop og erfaringsverden, giver det god mening at holde fast i undersøgelsen af ens allerførste indskyldelse eller følelse, når man står foran værket. Hvorfor føler jeg fascination? Eller afsky? For allerede her har du måske nøglen til værket, som vil åbne sig i takt med, at du investerer tid og indlevelse.

En række øvelser kan være gode værktøjer til at åbne for dialogen. Det gælder greb som fx skitsetegning og hurtigskrivning, som skærper elevernes iagttagelse og opfordrer dem til at tage fat i deres umiddelbare sansning. Men også øvelser, som lægger op til diskussion, kan være frugtbare.

1. Skitsetegning:

En hurtig skitse på 2-5 min. af et værk betyder, at man kigger rigtig godt på det og lærer det godt at kende. Det giver tid til fordybelse og gør én klar til at "modtage" værket. Skitsetegning kan varieres med brug af forskelligt papir, blyanter eller farver. Tegn et udsnit eller hele værket. Øvelser med blindtegning kan også virke udfordrende og sjovt og er en anden måde at få værket ind under huden på.

2. Hurtigskrivning:

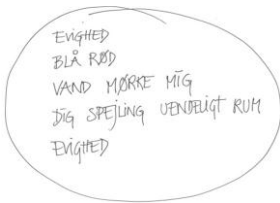
Processkrivning, brainstorming, mindmaps osv. er gode greb til at sætte ord på den første oplevelse af værket. Summen af ord og indtryk kan bruges som afsæt til dels beskrivelse, dels analyse af et værk.

- **"Vælg det vigtigste ord":**

En brainstorm på 2-5 minutter, hvor eleverne skriver alt, hvad de kommer i tanke om og efterfølgende understreger et af de vigtigste ord. Lad alle elever præsentere deres ord for de andre.

LOUISIANA UNDERVISNING

Yayoi Kusama, *Gleaming
Lights of the Souls*, 2008

- "11'eren":

En brainstorm hvor eleverne trænes i at vælge i ordstrømmen. De skriver først ét ord, herefter to ord på næste linje, tre på tredje linje, fire på fjerde linje og så afslutningsvist et ord på femte linje, som evt. kan være en gentagelse af det første ord. Slut af med at læse 11'eren op for hinanden, hvor det bliver tydeligt at brainstormen kan fungere som en digterisk fortolkning af værket.

3. Diskussionsøvelser:

Giv eleverne mulighed for at gøre rede for deres egen baggrundsviden, samtidig med at de kommer på banen med deres egen oplevelse af værket og diskutere den med hinanden. Det virker som regel befordrende for deres interesse og lyst til at fordybe sig i værket.

- "For og imod":

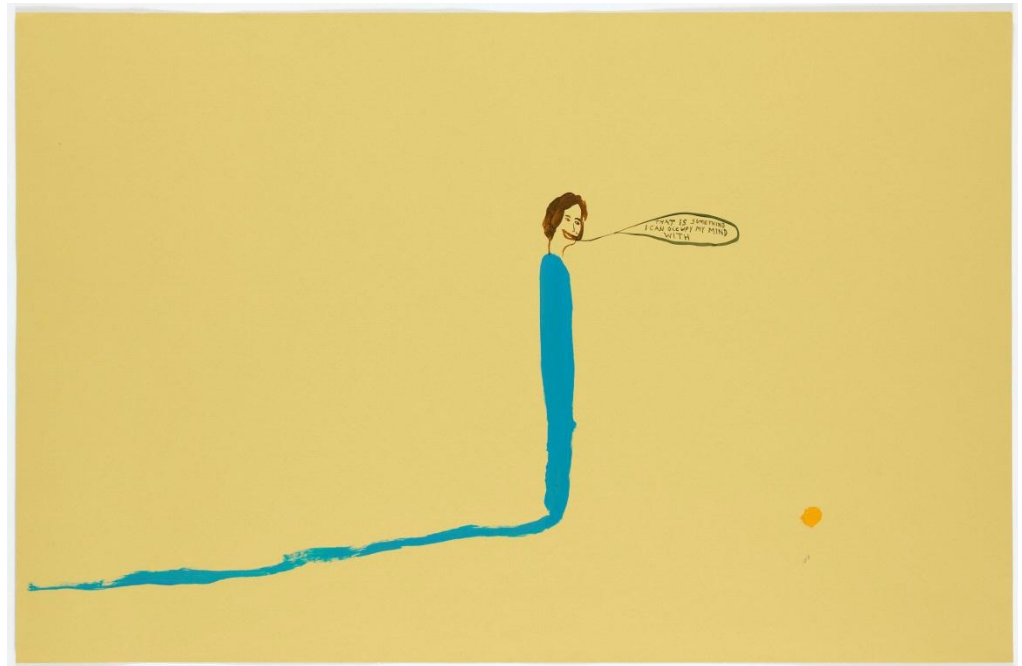
Lav en "battle" mellem to grupper af elever. Den ene gruppe skal være *for* værket og skal argumentere for det (fx for indkøb eller visning på et museum), den anden gruppe skal være *imod*.

- **Skriv en anmeldelse:**

Eleverne skriver en anmeldelse af et værk eller en udstilling og giver stjerner efter, hvor god de synes den er. Fungerer godt som afslutning på et forløb.

Tjek litteraturlisten under "Samtidskunst og undervisning" for inspiration til flere øvelser!

LOUISIANA UNDERVISNING

Chris Johanson, *Untitled*
(*That is something I can*
occupy my mind with), 2009

Vi mener ikke, at der eksisterer nogen grydeklar opskrift på, hvad kunst er, lige så lidt som der kan udarbejdes en simpel vejledning i forståelsen af kunst. Kunst handler netop om det modsatte, om at demonstrere muligheden for at overskride egen grænser, at modsige forventninger, at overraske, at ryste og at udfordre. Sig selv og sit publikum. Det handler om at tænke selv. At tænke med og imod kunsten, at tænke i kunsten, og at indgå aktivt i de til enhver tid eksisterende forhandlinger om, hvad der er kunst. Evnen til at overveje, hvad kunst er, er en indbygget komponent i kunsten selv, og denne refleksion bør kunstens publikum også foretage

Rune Gade og Camilla Jalving, *Nybrud*, 2007

Litteratur & links

Om samtidskunst

- Nyerhvervelser 2009-2011. Louisiana Museum of Modern Art, 2012.
- Camilla Jalving, *Værk som handling. Performativitet, kunst og metode*, 2011
- Rune Gade og Camilla Jalving, *Nybrud – dansk kunst i 1990'erne*, 2007
- Lisbeth Bonde og Mette Sandbye, *Manual til dansk samtidskunst*, 2006
- Michael Jeppesen, *Overblik. 63 danske samtidskunstnere*, 2006
- Lars Movin, *Videologier I og II*, 2002 og 2003
- Hal Foster, *The Return of the Real. The Avant-Garde at the End of the Century*, 1996

Samtidskunst og undervisning

- Ingelise Flensborg, Trine Woller Johansson, Marlene Muhlig, *Billedeksperimenter. Visuel læring og Undervisning / 1*, 2009
- Suzanne Russel, *Focus on contemporary Art*, Alinea, 2009
- Tine Seligmann, Dorthe Godsk Larsen, Claus Steenbech, *Nøddeknækkeren*, 2008
- Tine Seligmann / Frants Mathiesen (red), *Mødesteder – formidling af samtidskunst*, 2004
- *Samtidskunst – Kommer snart på din skole*, Arken Museum for moderne kunst, 2004
- Helene Illeris, *Billede, pædagogik og magt – postmoderne optikker i det billedpædagogiske felt*, 2002
- Karsten Arvedsen og Helene Illeris (red), *Samtidskunst og undervisning – en antologi*, 2000

Links

- Rosalind Krauss, *Sculpture in the Expanded Field*, 1978. Hent som pdf her: <http://iris.nyit.edu/~rcody/Thesis/Readings/Krauss%20-%20Sculpture%20in%20the%20Expanded%20Field.pdf>
- Nyerhvervelser 2007-2008, Louisiana Museum for moderne kunst. Se louisiana.dk
- samtidskunstogvisuelkultur.dk
- Kopenhagen.dk
- Kunsten.nu

Tekst: Mette Simonsen Nielsen og Helle Søndergaard

Redaktion: Elisabeth Bodin

Louisiana Undervisning, Louisiana Museum for Moderne Kunst, 2012

Powerpoint

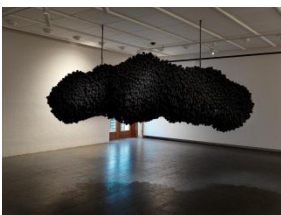
1. Simon Evans, *Everyone*, 2011

Læs mere om værket i kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst!

2. Simon Evans, *300 secrets*, 2011

Læs mere om værket i kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst!

3. Shilpa Gupta, *Singing Cloud*, 2008

Læs mere om værket i kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst!

4. Yayoi Kusama, *Gleaming lights of the Souls*, 2008

Læs mere om værket i kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst!

5. Klara Lidén, *Bodies of Society*, 2006

Læs mere om værket i kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst!

LOUISIANA UNDERVISNING

6. Michel Majerus, *Untitled*, 2000

Læs mere om værket i kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst!

7. Michel Majerus, *Ohne Titel (studiowall)*, 1996-2002

Læs mere om værket i kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst!

8. Marilyn Minter, *Green Pink Caviar*, 2009

Læs mere om værket i kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst!

9. Thomas Ruff, *Nachtphoto*, 1993

Læs mere om værket i kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst!

10. Tove Storch, *Untitled (blue/blue # 1)*, 2011

Læs mere om værket i kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst!

LOUISIANA UNDERVISNING

11. Thomas Struth, *Museo del Prado 5*, 2005

Læs mere om værket i kunstnerkartoteket på louisiana.dk/undervisning under samtidskunst!